

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ИНВЕСТИРАМЕ В ХОРАТА

ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ И РЕГИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

www.chrdri.net

БЮЛЕТЕН

март 2023

НА ФОКУС

ТЕОРЕТИЧНИ АСПЕКТИ ПРИ
ОБУЧЕНИЕТО НА ВЪЗРАСТНИ

МЕТОДИСТИТЕ СПОДЕЛЯТ

ГРАФИК НА ОБУЧЕНИЯТА ЗА
МЕСЕЦ МАРТ

ЕЛЕКТРОННА БИБЛИОТЕКА

WWW.E-LIBRARYEU.COM

КЛУБ НА ЛЕКТОРА

WWW.LECTURERCLUB.COM

ПЛАТФОРМА ЗА
ДИСТАНЦИОННО
ОБУЧЕНИЕ

НА ФОКУС

Графикът на ЦРЧРРИ за месец март включва четири нови курса за безработни лица, финансирани по Националния план за действие по заетостта и две специализирани обучения за служители на ръководни и експертни длъжности на Министерство на труда и социалната политика и ВРБ към министъра на труда и социалната политика.

И през тази учебна година ЦРЧРРИ ще продължи осъществяването на утвърдилите се като успешни обучения по Ключова компетентност „Предприемачески умения“ Първото от тях ще се проведе през настоящия месец. Текущите курсове за професионална квалификация и преквалификация ще бъдат допълнени с нови групи по специалности като „Административно обслужване“, „Програмно осигуряване“ и „Озеленяване и цветарство“. Хомогенността на групата от обучаеми по специалност „Програмно осигуряване“, в съответствие с наложилата се през годините успешна практика, ще бъде осигурена чрез провеждането на входящи тестове по английски език и компютърни системи.

Обученията за администрацията на Министерство на труда и социалната политика включват информационен семинар и практикум, като темите са практически ориентирани и организирани по начин, който да осигури непосредственото и бързо приложение на получените знания и умения в работния процес. Целевата група на планирания за месеца информационен семинар са служители на ръководни и експертни длъжности и социални работници от АСП, които ще могат да се запознаят с актуални моменти от ангажиментите на Агенцията по прилагане на механизма на личната помощ. В края на месеца е планиран и практикум, в който служители на ръководни и експертни длъжности от специализираната администрация на МТСП и АЗ ще могат да се запознаят с добри национални и европейски практики за активна политика на пазара на труда и трудова мобилност.

ТЕОРЕТИЧНИ АСПЕКТИ ПРИ ОБУЧЕНИЕТО НА ВЪЗРАСТНИ: КАКВО КАЗВАТ РАЗЛИЧНИТЕ ТЕОРИИ ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ ОТНОСНО ПРАКТИЧЕСКИТЕ СЪПКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА КАЧЕСТВО И ЕФЕКТИВНОСТ НА РАБОТАТА В ТАЗИ ЦЕЛЕВА ГРУПА

Предизвикателствата, свързани с динамиката на пазара на труда и необходимостта от постоянно придобиване на нови знания от страна на работещите, поставя високи изисквания пред обучението на възрастни. От качеството и ефективността на предлаганите обучения зависи не само повишаването на продуктивността на труда чрез непосредствено прилагане на придобитите знания и умения, но и мотивацията на обучаемите за включване в следващи курсове и в процеса на учене през целия живот.

Обучението на възрастни е обект на нарастващо с внимание и теоретични разработки през последните няколко десетилетия заедно с ускоряването на промените в изискванията спрямо работната сила. Бързото развитие в редица сектори налага работещите постоянно да опресняват и развиват знанията и уменията си и да проявяват непозната досега адаптивност, за да запазят производителността на труда си и работните си места. Пандемията от Covid-19 катализира тези процеси, като ускори необходимостта от адаптиране към работа и обучение в дистанционна среда.

Подготовката и провеждането на ангажиращи, ефективни и съобразени с нуждите на специфичната аудитория обучения за възрастни изисква адаптирането им към тази целева група, като бъдат взети предвид основни нейни характеристики, като възраст на обучаемите, образование, професионален опит, предпочитани методи на обучение и др. Особено важно е да бъдат анализирани специфичните умения и знания, които обучаемите вече притежават по отделните теми от обучителната програма, като бъдат определени тези, които следва да се придобият и анализиран контекста, в който ще бъде прилагано наученото.

В броевете на електронния бюлетин на ЦРЧРРИ през годините, както и в редица дискусии, проведени в Клуба на лектора до момента, са обсъждани голяма част от теориите за обучението на възрастни. Целта тук е тези теории да бъдат представени с основните си позиции, като бъдат дадени и практически съвети за прилагането им при планиране и провеждане на обучения за възрастни, които могат да бъдат полезни както за лекторите, работещи в Центъра, така и за всички, заинтересовани от темата. Посочените по-долу в таблицата стъпки са отправна точка, която преподавателите могат да използват, за да пла -

нират провежданото от тях обучение според потребностите на целевата група, като прецизират както съдържанието на учебните материали, така и методите на преподаване. Те могат да се използват както поотделно, така и в съчетание.

Теория за обучението на възрастни	Практически стъпки за прилагане при планиране и провеждане на обучения, произтичащи от тези теории
<i>Андрагогика</i>	• Идентифицирайте нуждите от обучение на целевата група въз основа на техния предшестващ опит, умения и знания. • Включете обучаемите в процеса на проектиране на обучението, като получите предварителна информация за предпочитаните от тях теми и методи. • Осигурете самостоятелно обучение, което създава възможност за учене спрямо индивидуалното темпо на обучаемите • Използвайте проблемно-базирания подход, който ще позволи на обучаемите да прилагат придобитите в хода на обучението умения и знания в ситуации от реалния живот. • Насърчавайте взаимодействието и сътрудничеството между обучаемите.
<i>Учение чрез преживяване</i>	• Включете в курса си практически дейности, които симулират ситуации от реалния живот и позволяват на курсистите да практикуват нови умения. • Осигурете възможности за размисъл и анализ след всяка учебна дейност, за да стимулирате създаването на връзки между досегашния опит на обучаемите и придобитите нови знания и умения. • Използвайте казуси и симулации, които имитират ситуации от реалния живот, за да помогнете на учащите да приложат новите умения на практика. • Стимулирайте споделянето на опит между обучаемите.
<i>Социално обучение</i>	• Включете в обучението групови дейности и дискусии, които насърчават съвместното обучение и сътрудничеството между участниците в групата. • При възможност включете в обучението допълнителни консултации с изявени експерти от съответната област, към които обучаемите могат да отправят свои въпроси и казуси. • Включете ролеви игри, за да позволите практикуване нови умения в безопасна и подкрепяща среда.
<i>Теория за когнитивното натоварване</i>	• Представяйте сложната информация на части. • Използвайте мултимедийни и визуални помощни средства като видеоклипове, изображения и графики, за да подпомогнете ученето.
<i>Учение чрез трансформация</i>	• Осигурете възможности на обучаемите да разсъждават критично върху предишните си знания и да изследват алтернативни перспективи. • Използвайте казуси и сценарии, които предизвикват учащите да прилагат нови перспективи и начини на мислене. • Насърчавайте диалога и дискусията, които позволяват на обучаемите да изследват и оспорват своите позиции.

Независимо от спецификите си, посочените теории за обучение на възрастни имат няколко общи характеристики, които могат да бъдат изведени като основни и следва да бъдат взети предвид при дизайна на обученията за възрастни:

- **Подход, ориентиран към обучаемите:** всички посочени теории са фокусирани върху обучаемите, като вземат предвид техния опит и житейски и професионални цели. Възрастните обучаеми привнасят своя предходен опит и мотивация, които обогатяват учебния процес и това трябва да се има предвид при подготовката на учебните материали и избора на методи на обучение. Споделеният опит между самите участници може да се окаже едно от най-важните предимства на дадено обучение.
- **Активно учене:** активното ангажиране с учебния материал и свързването му със ситуации от реалната професионална практика има силен ефект. То се постига чрез съвместни дейности, упражнения за решаване на проблеми и учене чрез преживяване.
- **Приложимост:** обучаемите са най-мотивирани да учат, когато видят значението на материала за техния собствен живот и професионална дейност. Ето защо е важно учителите да адаптират материала спрямо целите и интересите на обучаемите.
- **Учение през целия живот:** обучението е непрекъснат процес, обхващащ целия живот на човека. Предоставянето на качествено обучение и ползите от него за професионалния живот на участниците стимулира включването им в следващи обучения.

Успехът при осъществяване на обученията на възрастни зависи от създаването на ангажиращи, подходящи и ориентирани към обучаемия програми за обучение, които насърчават активното учене и непрекъснатото развитие. Съобразяването на обученията с контекста както на предишните знания и житейски опит на обучаемите, така и с бъдещото практическо приложение на придобитите знания и умения е предпоставка за постигането на качество и ефективност на учебния процес и основен принцип на организация на курсовете, провеждани в ЦРЧРРИ.

МЕТОДИСТИТЕ СПОДЕЛЯТ: **ПРОЦЕСЪТ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ОБУЧЕНИЯ В ЦЕНТЪРА: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И РЕШЕНИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРИНЦИПИТЕ В ОБУЧЕНИЕТО НА ВЪЗРАСТНИ**

Цикълът на работа в ЦРЧРРИ следва принципите на обучение на възрастни. Планирането и реализацията на всеки семинар или курс е дълъг процес, който започва повече от месец преди действителното им осъществяване, а анализът на получените резултати се използва в планирането на следващи курсове. Трябва да бъде отбелязан и фактът, че отделните курсове са част от по-голям процес, който започва от есента на предходната година с проучване на потребностите за обучение, което важи както за курсовете, предназначени за служители от държавната администрация, така и на тези за професионална квалификация и преквалификация. Осъществяването както на отделни семинари, така и годишното планиране на курсовете в Центъра следват поетапен цикъл на подобряване на процесите, включващ следните стъпки: (1) планиране, (2) осъществяване, (3) оценка, (4) подобрене, основано на получените резултати.

В съответствие с принципите за обучение на възрастни планирането на всеки от курсовете в ЦРЧРРИ включва **предварителна оценка на обучителната група и нейните потребности** от обучение, въз основа на което се изгражда учебната програма и се определят най-подходящите методи на преподаване. Този процес се ръководи от методиста на съответното обучение и може да включва различни подходи за набиране на информация, сред които провеждане на анкетно проучване с потенциалните обучаеми, целящо да определи контекста на предварителните знания и умения по всяка от предвидените теми, професионалния им опит, предпочитания към определени методи и техники на обучение, контекст на последващо прилагане на наученото в работната практика и др. Този предварителен етап се характеризира и с поставяне на конкретни въпроси или казуси, които биват отразени при планиране съдържанието на учебната програма. Разбирането на нуждите и целите на обучаемите както от страна на екипа на ЦРЧРРИ, така и от страна на лектора ръководи проектирането на обученията по начин, който е подходящ и ангажиращ за съответната целева група и конкретните обучаеми, включени в курса.

Набирането на достатъчно предварителна информация е в основата на последващата съвместна работа на лектор и методист по **планиране на учебния процес**, съществена част от който е съставянето на учебната програма и подбора на подходящите методи и техники на преподаване. Успешното планиране включва активното ангажиране на обучаемите преди, по време и след конкретното провеждане на занятията, което може да бъде осъществено в присъствена или електронна форма.

В този процес от съществена полза са **електронните продукти на Центъра**, като особено важна роля имат електронната библиотека и платформата SmartNet, достъпни през интернет страницата на ЦРЧРРИ. **Електронната библиотека** предоставя възможност на обучаемите да се запознаят предварително с всички необходими помощни учебни материали, което е предпоставка за по-голяма ефективност на присъствените занятия, както и създава възможност активно включване на обучаемите в учебния процес. Те остават достъпни и след края на курса, като възможност за справка при прилагане на придобитите знания и умения в конкретната професионална практика. **SmartNet** предоставя условия за предварителни дискусии по темата на обучението, както и за поставяне на казуси и въпроси преди, по време на и след осъществяване на занятията. Заедно с това, той стимулира комуникацията между участниците, което насърчава взаимодействието и споделянето на знания помежду им.

При **провеждането на учебните сесии** особено важен акцент е спазването на принципите на обучение на възрастни, изложени по-горе, както и оказването на постоянна подкрепа от страна на лектора и на обучителната група при усвояване на учебния материал. Разположението на кампуса на ЦРЧРРИ в полите на Стара планина има благоприятния ефект на временно отделяне от града и работния процес и съсредоточаването върху усвояване на нови знания и умения.

Съществен елемент от провеждането на обученията е **и оценката по методиката ROIT**, която се извършва поотделно за всеки от семинарите и курсовете, осъществявани в Центъра. Тази методика се използва за измерване на резултатите от обученията от гледна точка на техния ефект върху работния процес, като се отчита ефективността на обучението чрез оценяване на удовлетвореността на участниците от процеса на обучение, степента на подобряване на техните знания и умения, промяната в поведението на работното място и приложимостта на наученото в ежедневната работа. Оценката на самите обучаеми помага да бъде определена ефективността на програмата за обучение и е ценен ориентир за качеството на работа на целия екип, работещ по планиране и осъществяване на конкретния семинар.

Последователното следване на тези специфични стъпки при организацията на обученията в ЦРЧРРИ е пример за прилагането на практика на принципите за обучение на възрастни, така че да бъдат постигнати максимално високи резултати по отношение на качеството и ефективността на курсовете. Адаптирането на обученията както към по-общите принципи на обучението на възрастни, така и към специфичните нужди и предпочитания на конкретните обучаеми е в основата на създаването на ефективни и ангажиращи програми за обучение, които насърчават ученето и развитието както на служителите от държавната администрация, така и на незаетите лица, желаещи да получат професионална квалификация и преквалификация.

ГРАФИК НА ОБУЧЕНИЯТА ЗА МЕСЕЦ ФЕВРУАРИ

ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ УМЕНИЯ

Период на провеждане: 6 – 10 март 2023 г.

Обучение по ключова компетентност, финансирано със средства от Националния план за действие по заетостта

През 2023 г. ЦРЧРРИ ще продължи осъществяването на обучения по ключова компетентност „Предприемачески умения“. Този кратък едноседмичен курс ще даде възможност на безработни лица, заявили желанието си чрез бюрата по труда по местоживее, да опреснят и систематизират познанията си в областта на предприемачеството.

Курсът, който ще се проведе присъствено в рамките на 40 учебни часа, ще повиши знанията и уменията на участниците в областта на икономиката, предприемачеството и управлението на проекти. В рамките на обучението ще бъдат разгледани основните характеристики на микро- и макроикономическите процеси, както и същността на предприемача и предприемаческа дейност. Курсът ще предостави и ценни практически инструменти умения за планиране и управление на проекти, които участниците ще могат да използват за по-ефективната организация на бъдещите си начинания.

За информация и записване:

Божидара Василева, bojidara_vasileva@chrdri.net

ПРОГРАМНО ОСИГУРЯВАНЕ

Период на провеждане: 13 март – 12 Юли 2023 г.

Курс за придобиване на професионална квалификация от безработни лица по Националния план за действие по заетостта

В резултат от активното търсене на специалисти по информационни технологии и на свързаната с това необходимост от квалификация и преквалификация на специалисти в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда, през 2023 г. ЦРЧРРИ стартира три курса по специалност „Програмно осигуряване“.

Обучението е предназначено за безработни лица, регистрирани в бюрата по труда по местоживее, които владеят английски език на добро ниво, като познанията им по езика, възможността за изразяване и мотивацията им се проверяват при кандидатстване за записване в курса. Това е и начин да бъдат подбрани най-подходящите курсисти сред многото безработни лица, които желаят да се запишат за участие. Обучаемите ще придобият знания и умения за работа с операционни системи, компютърни архитектури, системи за управление на бази данни и технологии на програмиране.

След завършване на курса участниците ще получат свидетелство за придобиване на втора степен на професионална квалификация по професия „Програмист“, специалност „Програмно осигуряване“.

За информация и записване:

Божидара Василева, bojidara_vasileva@chrdri.net

АНГАЖИМЕНТИ НА ДИРЕКЦИИТЕ „СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ“ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА НА ЛИЧНАТА ПОМОЩ

Практикум, 15 - 16 март 2023 г.

Форма на обучение: присъствена

Практикумът е предназначен за служители на ръководни и експертни длъжности и социални работници от АСП

Еднодневният практикум е предназначен за служители на ръководни и експертни длъжности и социални работници от ДСП на АСП, които участват в изготвянето на индивидуална оценка на потребностите, съгласно глава трета от Закона за хората с увреждания и Методиката за извършване на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания и осъществяват наблюдение на предоставяната лична помощ.

По време на обучението участниците ще подобрят уменията си за прилагане на правилата и процедурите за оказване на подкрепа на лице с увреждания в съответствие с действащата нормативна уредба. Специално внимание ще бъде обърнато на „Методиката за извършване на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания“. По време на обучението обучаемите ще могат да обменят опит във връзка с координацията и взаимодействието на ДСП с общините по прилагане на механизма „лична помощ“.

На успешно завършилите ще бъде издаден сертификат за участие по утвърден стандарт на ЦРЧРРИ.

За информация и записване:
Яна Пенкова, yana_penkova@chrdri.net

АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Период на провеждане: 20 март – 21 юли 2023 г.

Курс за придобиване на професионална квалификация от безработни лица по Националния план за действие по заетостта

В този относително дълъг четиримесечен курс ще бъдат включени 15 незаети лица, регистрирани в Бюрата по труда по местоживееене. В обучението са застъпени дисциплини, които ще подпомогнат обучаваните в ефективното им участие в работа в екип, ще ги запознаят с трудово - правната регламентация на професията и организацията на трудовия процес. Особено важни са предвидените практическите занятия за работа със съвременни продукти и технологии, необходими за ефективно функционираща администрация, за осигуряване на безопасни условия на труд при боравенето със съответната техника, познаване на правилата при изготвяне на различни документи, съпътстващи административната работа. Участниците ще придобият също така знания и умения, които ще им помогнат да познават правилата на бизнес протокола и етичните норми за работа в екип.

Успешно завършилите курсисти ще получат втора степен на професионална квалификация и съответния документ, удостоверяващ техните компетенции – свидетелство за професионална квалификация.

За информация и записване:
Милан Миланов, milan_milanov@chrdri.net

АКТИВНА ПОЛИТИКА НА ПАЗАРА НА ТРУДА И ТРУДОВА МОБИЛНОСТ - ДОБРИ НАЦИОНАЛНИ И ЕВРОПЕЙСКИ ПРАКТИКИ

Информационен семинар, 24 март 2023 г.

Форма на обучение: присъствена

Семинарът е предназначен за служители от ръководни и експертни длъжности от специализираната администрация на МТСП и АЗ

Този едномесечен информационен семинар, посветен на актуалните въпроси на политиката на пазара на труда и трудовата мобилност, е предназначен за служители ба ръководни и експертни длъжности от общата и специализираната администрация на МТСП и представители на Агенция по заетостта.

В рамките на шест учебни часа, те ще могат да се запознаят с основни тенденции в областта, като ще им бъде предоставена възможност за обсъждане на добри примери от националната и европейска практика, с което ще допринесе за актуализирането на знанията и уменията на участниците.

На успешно завършилите ще бъде издаден сертификат за участие по утвърден стандарт на ЦРЧРРИ.

За информация и записване:

Виргиния Тодорова, virginia_todorova@chrdri.net

ОЗЕЛЕНЯВАНЕ И ЦВЕТАРСТВО

Период на провеждане: 27 март – 30 май 2023 г.

Курс за придобиване на професионална квалификация от безработни лица по Националния план за действие по заетостта

В курса ще вземат участие 15 незаети лица, регистрирани в дирекции „Бюро по труда“ на АЗ по местоживее. Учебната програма включва запознаване с правилата за безопасна работа според спецификата на професията и придобиване на умения за боравене със съответните сечива и инструменти. Курсистите ще повишат също така знанията си за морфологичните особености на растенията, биологичната характеристика и живота на парковите растения, основните видове декоративна растителност и начините за нейното производство и отглеждане, предварителната подготовка на терена за озеленяване, както и за правилата за изготвяне на планова композиция на паркови обекти. Теоретичната подготовка на курсистите ще бъде продължена от практическо обучение, в резултат на което те ще могат да разпознават основните видове декоративна и паркова растителност, да размножават, произвеждат и отглеждат различни растителни видове. След завършване на обучението те ще са в състояние да затревяват терени и засаждат декоративни дървета, храсти и цветя съгласно технологичните изисквания на работа. В курса са включени и теми по изработване и поддръжка на подходящи паркови композиции.

Всички успешно завършили участници ще получат свидетелство за придобита първа степен на професионална квалификация „Работник в озеленяването“.

За информация и записване:

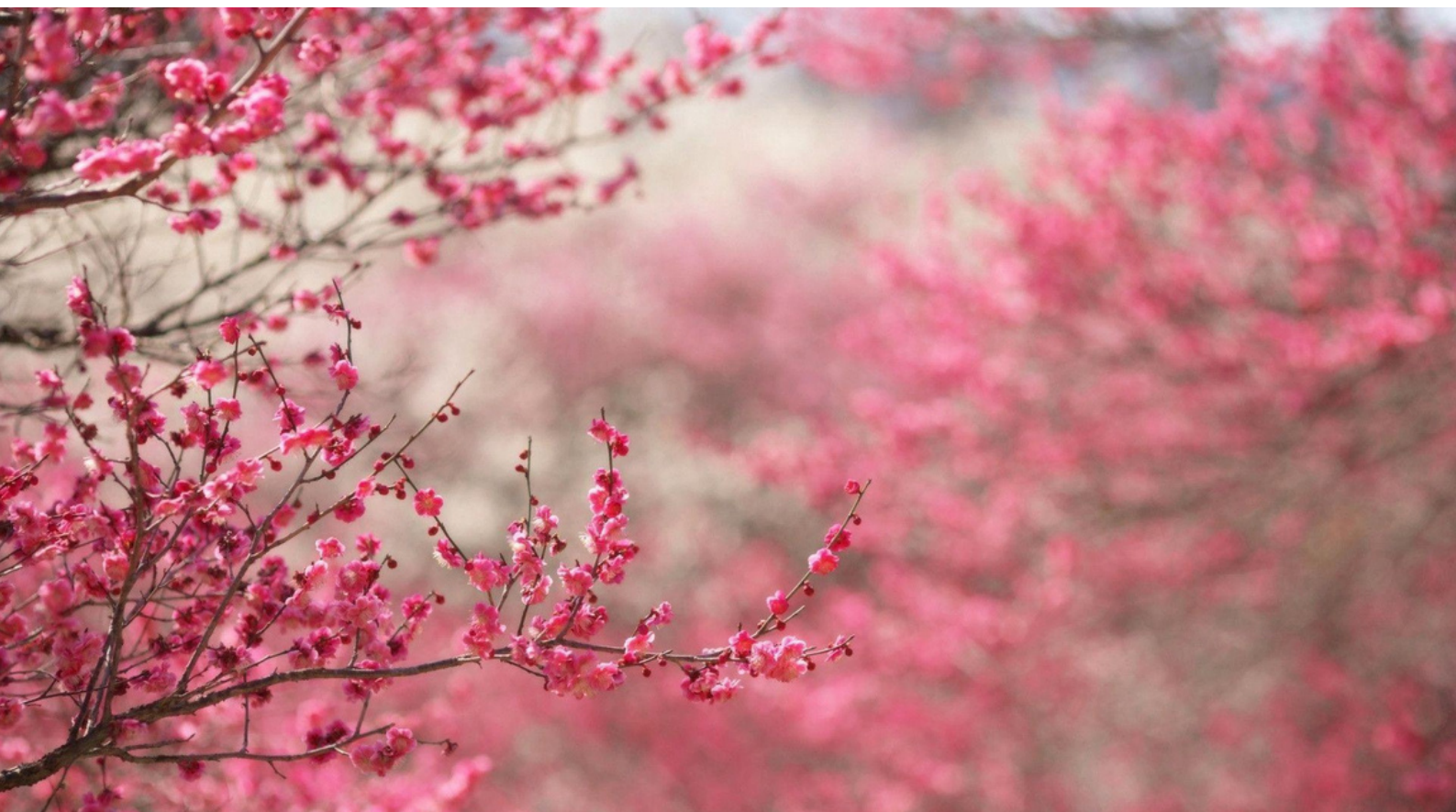
Милан Миланов, milan_milanov@chrdri.net

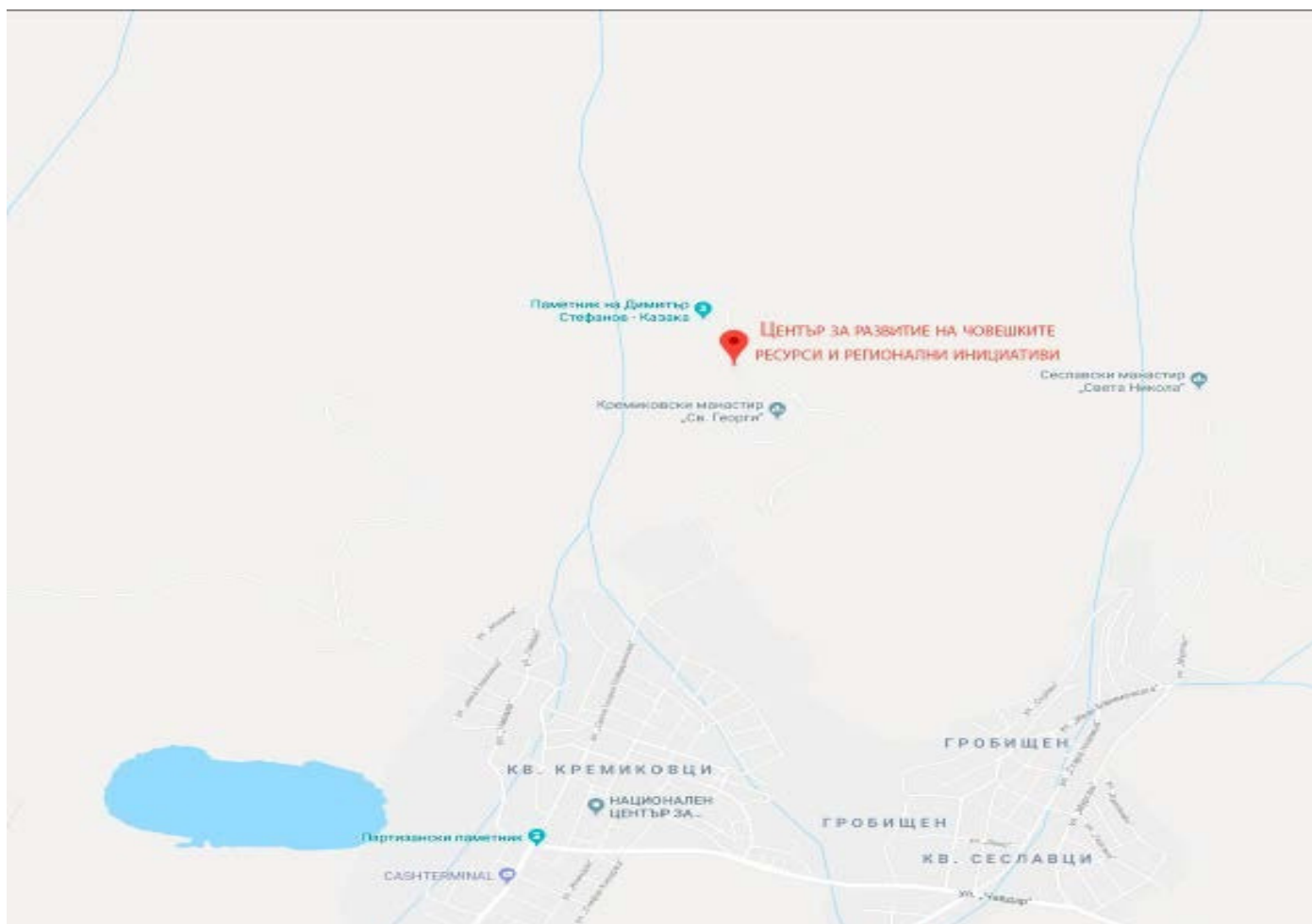
Редакционна колегия:

д-р Галина Иванова – консултант
Лина Костадинова – главен експерт
Яна Пенкова – главен експерт

Графично оформление:

Надя Георгиева – старши експерт

www.chrdri.net

 /chrdri.kremikovci

e-mail:
chrdri@chrdri.net